

Co-funded by
the European Union

СЕРТИФІКАТНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ КУРС

СТАНДАРТИ ЄС ТА ІНСТИТУЦІЙНА ІНФРАСТРУКТУРА АУДИТУ І НАДАННЯ ВПЕВНЕНOSTІ

2026

Заняття. 2 Логіка аудиту в системі
демократичного врядування

Олег ПАСЬКО

SNAU

University that
studies life

19.05.2026 15.30 EEST

УВАГА! ВЕДЕТЬСЯ ПРЯМА ТРАНСЛЯЦІЯ ТА ЗАПИС ЗАХОДУ НА **YOUTUBE**

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

Питання для розгляду

1. Чому демократія потребує аудиту: логіка підзвітності та довіри
2. Аудит як відповідь на інформаційну асиметрію та агентську проблему
3. Інституційна архітектура аудиту в демократичній державі
4. Нові виклики для аудиту у XXI столітті

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

1. Чому демократія потребує аудиту: логіка підзвітності та довіри

Будь-яка демократична система базується на делегуванні повноважень.

Громадяни передають частину своїх прав:

- парламенту;
- уряду;
- органам місцевого самоврядування;
- державним установам;
- державним підприємствам.

Однак делегування створює ризик відхилення від суспільних інтересів.

Влада отримує доступ до:

- публічних ресурсів;
- бюджетних коштів;
- інформації;
- механізмів ухвалення рішень.

Виникає фундаментальне питання демократії:

Як переконатися, що влада діє в інтересах громадян?

Саме відповіддю на це питання є система підзвітності. Аудит є одним із ключових інструментів її забезпечення.

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

ОЕСD визначає підзвітність як обов'язок посадових осіб пояснювати свої дії, нести відповідальність за результати та бути готовими до незалежної перевірки.

Підзвітність включає:

- надання інформації;
- пояснення прийнятих рішень;
- оцінювання результатів;
- можливість застосування санкцій.

У демократичних системах підзвітність реалізується через:

- парламентський контроль;
- судовий контроль;
- громадський контроль;
- незалежний аудит.

Без незалежної перевірки звітність перетворюється на декларацію, яку неможливо об'єктивно оцінити.

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

Аудит як інститут суспільної довіри

Довіра є стратегічним ресурсом демократичної держави.

Громадяни погоджуються:

- сплачувати податки;
 - виконувати закони;
 - підтримувати державні інститути,
- лише тоді, коли вважають систему справедливою та контрольованою.

Аудит формує довіру шляхом:

- незалежної перевірки інформації;
- підтвердження достовірності звітності;
- виявлення порушень;
- стимулювання відповідального управління.

За відсутності незалежного аудиту:

- зростають підозри щодо корупції;
- погіршується інвестиційний клімат;
- знижується легітимність державних рішень.

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

Аудит зменшує інформаційну асиметрію між громадянами та владою, забезпечує підзвітність використання публічних ресурсів і підвищує довіру до державних інституцій.

Ключова логіка: Підзвітність → Перевірка → Прозорість → Довіра → Легітимність

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

2. Аудит як відповідь на інформаційну асиметрію та агентську проблему

Витоки аудиту: розділення власності та управління

У малому бізнесі власник сам:

- приймає рішення;
- веде облік;
- контролює кошти;
- оцінює результати.

Потреба в аудиті майже відсутня.

Ситуація змінюється зі зростанням компанії.

У сучасних корпораціях власники (акціонери) та управлінці (менеджери) є різними особами.

Приклади:

- акціонери Apple не керують компанією щодня;
- інвестори Nestlé не ухвалюють операційних рішень;
- власники акцій Siemens не контролюють кожну господарську операцію.

Управління передається професійним менеджерам.

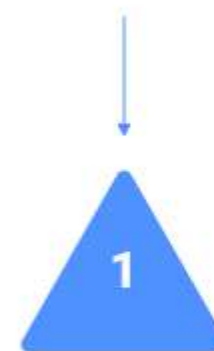
Разом із делегуванням виникає ризик того, що менеджери почнуть діяти не в інтересах власників.

Саме ця проблема лежить в основі сучасного аудиту.

Еволюція управління бізнесом

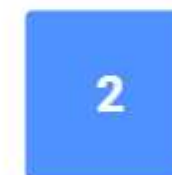
Малий бізнес

Власник керує всім

Делегування управління

Передача управління менеджерам

Зростання компанії

Потреба в професійному управлінні

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

Згідно з агентською теорією (Jensen & Meckling, 1976):

- принципал = власник бізнесу;
- агент = менеджер.

Проблема виникає тоді, коли агент має власні інтереси.

Типові конфлікти:

<p>Власник хоче</p> <p>Максимізації вартості компанії</p> <p>Довгострокового розвитку</p> <p>Контролю витрат</p> <p>Об'єктивної звітності</p>	<p>Менеджер може хотіти</p> <p>Вищих бонусів</p> <p>Короткострокових результатів</p> <p>Розширення власного бюджету</p> <p>Прикрашання показників</p>
---	---

Менеджер володіє інформацією, якої не має власник.

Це створює інформаційну асиметрію.

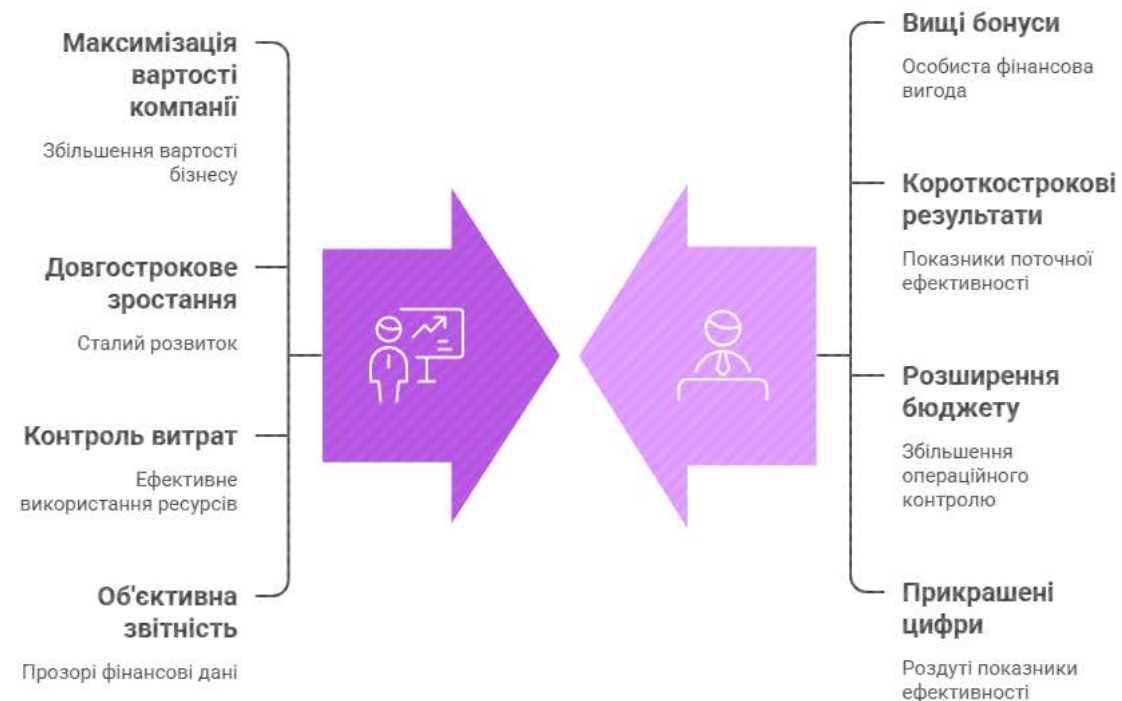
Власник не знає:

- чи правдиві фінансові результати;
- чи ефективно використовуються ресурси;
- чи приховуються ризики.

Приклад

Менеджмент може перенести витрати на наступний рік для штучного збільшення прибутку та отримання бонусів.

Узгодження інтересів менеджера та власника

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

«Корпоративні скандали: що відбувається, коли контроль не працює»

Три приклади руйнування довіри через викривлену фінансову звітність

ENRON

США, 2001

- Приховування боргів через спеціальні компанії
- Маніпуляції фінансовою звітністю
- Банкрутство у 2001 році
- Понад **60 млрд** доларів втраченої ринкової вартості

«Недостовірна звітність»

CARILLION

Велика Британія, 2018

- Завищення доходів за довгостроковими контрактами
- Приховування фінансових проблем
- Банкрутство у 2018 році
- Борги понад **7 млрд** фунтів стерлінгів

«Слабкий внутрішній контроль»

WIRECARD

Німеччина, 2020

- Фіктивні кошти на суму **1,9 млрд євро**
- Багаторічне викривлення звітності
- Крах компанії у 2020 році
- Масштабна реформа фінансового нагляду в Німеччині

«Провал аудиту та нагляду»

Слабке
корпоративне
управління

Недостатній
контроль

Викривлена
фінансова
звітність

Хибні
рішення
інвесторів

Фінансові
втрати

Втрата
довіри

Корпоративний
крах

Роль незалежного аудиту

- ✓ Перевірка достовірності фінансової звітності
- ✓ Виявлення суттєвих викривлень
- ✓ Зменшення інформаційної асиметрії
- ✓ Захист інвесторів і кредиторів
- ✓ Підвищення прозорості та довіри до ринку

«Коли контроль не працює, інвестори приймають рішення на основі недостовірної інформації. Наслідком стають фінансові втрати, руйнування довіри та крах компаній.»

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

Як аудит вирішує агентську проблему

Згідно з агентською теорією, головною причиною конфлікту між власниками та менеджерами є нерівний доступ до інформації (Jensen & Meckling, 1976). Менеджмент володіє інформацією про: реальний фінансовий стан компанії; ризики бізнесу; проблемні активи; майбутні зобов'язання; результати управлінських рішень. Натомість акціонери та потенційні інвестори змушені покладатися переважно на фінансову звітність, підготовлену самим менеджментом. Саме тому незалежний аудит розглядається як один із ключових механізмів корпоративного управління, який зменшує інформаційну асиметрію між агентом і принципалом (Watts & Zimmerman, 1983). Відповідно до Міжнародних стандартів аудиту, метою аудиту є підвищення ступеня довіри користувачів до фінансової звітності шляхом висловлення незалежної думки щодо її достовірності (IAASB, 2024). Таким чином аудит не створює нову інформацію, а підвищує надійність уже наявної інформації, яку використовують інвестори, кредитори та інші стейкхолдери для прийняття економічних рішень (DeFond & Zhang, 2014).

DeFond, M., & Zhang, J. (2014).

A review of archival auditing research. *Journal of Accounting and Economics*, 58(2–3), 275–326. <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2014.09.002>

International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB). (2024).

Handbook of international quality management, auditing, review, other assurance, and related services pronouncements. International Federation of Accountants. <https://www.ifac.org>

Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (1976).

Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 3(4), 305–360. [https://doi.org/10.1016/0304-405X\(76\)90026-X](https://doi.org/10.1016/0304-405X(76)90026-X)

Watts, R. L., & Zimmerman, J. L. (1983).

Agency problems, auditing, and the theory of the firm: Some evidence. *Journal of Law and Economics*, 26(3), 613–633. <https://doi.org/10.1086/467051>

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

Jensen і Meckling (1976) доводять, що розділення власності та управління породжує агентські витрати (agency costs), які виникають через необхідність контролювати поведінку менеджерів.

До таких витрат належать:

Monitoring Costs (витрати моніторингу)

витрати власників на контроль менеджменту через наглядові ради, внутрішній контроль та аудит.

Bonding Costs (витрати гарантування)

витрати менеджерів на демонстрацію добросовісності своїх дій через розкриття інформації, звітність та дотримання корпоративних політик.

Residual Loss (залишкові втрати)

економічні втрати, що виникають через рішення менеджерів, які не повністю відповідають інтересам власників.

Незалежний аудит сприяє скороченню кожного з цих компонентів, оскільки забезпечує зовнішню перевірку фінансової інформації та підвищує відповідальність менеджменту перед власниками (Watts & Zimmerman, 1983).

Дослідження аудиторської якості свідчать, що ефективний аудит асоціюється зі зменшенням інформаційного ризику, нижчою вартістю капіталу та вищою довірою інвесторів до компанії (Francis, 2011; DeFond & Zhang, 2014).

З економічної точки зору аудит є інвестицією в довіру, яка дозволяє зменшити витрати на контроль та підвищити ефективність корпоративного управління.

Ключовий висновок

Аудит знижує агентські витрати шляхом незалежного моніторингу діяльності менеджменту та підвищення довіри до корпоративної інформації.

DeFond, M., & Zhang, J. (2014).

A review of archival auditing research. *Journal of Accounting and Economics*, 58(2–3), 275–326. <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2014.09.002>

Francis, J. R. (2011).

A framework for understanding and researching audit quality. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 30(2), 125–152. <https://doi.org/10.2308/ajpt-50006>

Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (1976).

Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 3(4), 305–360. [https://doi.org/10.1016/0304-405X\(76\)90026-X](https://doi.org/10.1016/0304-405X(76)90026-X)

Watts, R. L., & Zimmerman, J. L. (1983).

Agency problems, auditing, and the theory of the firm: Some evidence. *Journal of Law and Economics*, 26(3), 613–633. <https://doi.org/10.1086/467051>

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

How audit mitigates the agency problem

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

3. Інституційна архітектура аудиту в демократичній державі

У демократичних державах аудит функціонує не ізольовано, а як складова комплексної системи врядування, управління ризиками та підзвітності. Ефективність аудиту значною мірою залежить від якості інституційного середовища, у якому він здійснюється (OECD, 2024).

Відповідно до **Three Lines Model**, розробленої Інститутом внутрішніх аудиторів, належне врядування передбачає взаємодію трьох взаємодоповнюючих рівнів контролю та нагляду (Institute of Internal Auditors [IIA], 2024).

Перша лінія: операційне управління

Керівники та працівники структурних підрозділів безпосередньо відповідають за:

- досягнення цілей діяльності;
- управління ризиками;
- впровадження контрольних процедур;
- дотримання законодавства та внутрішніх політик.

Саме на цьому рівні формується первинна відповідальність за ефективне використання ресурсів організації.

Друга лінія: функції контролю та управління ризиками

Спеціалізовані підрозділи здійснюють:

- моніторинг ризиків;
- комплаєнс-контроль;
- фінансовий контроль;
- контроль дотримання внутрішніх нормативних вимог.

Їхнє завдання полягає у підтримці керівництва та забезпеченні функціонування систем внутрішнього контролю (European Commission, 2017).

Третя лінія: внутрішній аудит

Внутрішній аудит забезпечує незалежну та об'єктивну оцінку ефективності систем управління, внутрішнього контролю та ризик-менеджменту (IIA, 2024).

На відміну від перших двох ліній, внутрішні аудитори не беруть участі в операційному управлінні, а здійснюють незалежне надання впевненості щодо того, наскільки ефективно функціонує система врядування.

Таким чином внутрішній аудит виступає важливим інституційним механізмом підзвітності та постійного вдосконалення управління.

Ключовий висновок

Аудит є найбільш ефективним тоді, коли функціонує як частина цілісної системи внутрішнього контролю, управління ризиками та корпоративного врядування (IIA, 2024; OECD, 2024).

European Commission. (2017). *Public internal financial control (PIFC): Guidance for candidate countries*. Publications Office of the European Union.

Institute of Internal Auditors. (2024). *Global internal audit standards*. The Institute of Internal Auditors.
Organisation for Economic Co-operation and Development. (2024). *OECD public governance reviews*. OECD Publishing.

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

Вищі органи аудиту як інститути демократичного контролю

На рівні держави функцію незалежного зовнішнього аудиту виконують Вищі органи аудиту (Supreme Audit Institutions, SAIs). Їхнє існування безпосередньо пов'язане із забезпеченням демократичної підзвітності та контролю за використанням публічних ресурсів (International Organization of Supreme Audit Institutions [INTOSAI], 2019).

Згідно з ISSAI 100, державний аудит є невід'ємним елементом демократичної системи, оскільки забезпечує незалежний контроль діяльності органів влади та сприяє зміцненню довіри громадян до державних інституцій (INTOSAI, 2019).

Основними видами діяльності Вищих органів аудиту є:

Фінансовий аудит

Надання незалежної думки щодо достовірності фінансової звітності суб'єктів державного сектору.

Аудит відповідності

Оцінка дотримання законів, нормативних актів та інших регуляторних вимог під час використання публічних коштів.

Аудит ефективності

Оцінка того, чи використовуються державні ресурси економно, ефективно та результативно відповідно до принципу «3Е» (INTOSAI, 2019).

Ключовою передумовою ефективності державного аудиту є його незалежність від виконавчої влади. Саме цей принцип був закріплений у Лімській декларації INTOSAI (INTOSAI, 1977).

Прикладами Вищих органів аудиту є:

- Рахункова палата України;
- European Court of Auditors;
- Bundesrechnungshof (Німеччина);
- National Audit Office (Велика Британія).

Через аудиторські звіти парламент, громадяни та міжнародні партнери отримують незалежну інформацію про якість управління публічними ресурсами (European Court of Auditors, 2024; OECD, 2024).

Ключовий висновок

Вищі органи аудиту забезпечують демократичну підзвітність шляхом незалежного контролю діяльності органів влади.

European Court of Auditors. (2024). Annual report on the implementation of the European Union budget for the financial year 2023. Publications Office of the European Union.

International Organization of Supreme Audit Institutions. (1977). The Lima declaration of guidelines on auditing precepts. INTOSAI.

International Organization of Supreme Audit Institutions. (2019). ISSAI 100: Fundamental principles of public-sector auditing. INTOSAI.

Organisation for Economic Co-operation and Development. (2024). OECD public governance reviews. OECD Publishing.

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

Логіка демократичної підзвітності через державний аудит

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

4. Нові виклики для аудиту у XXI столітті

Чому традиційна модель аудиту більше не є достатньою?

Класична модель аудиту сформувалася для перевірки достовірності фінансової звітності окремих організацій. Проте сучасні демократичні суспільства стикаються зі значно складнішими ризиками:

- цифрові платформи та алгоритмічне управління;
- масштабне використання штучного інтелекту;
- кіберризиками та витоки даних;
- кліматичні та ESG-ризиками;
- складні глобальні ланцюги постачання;
- використання великих обсягів публічних коштів через гранти та фонди відновлення.

У цих умовах суспільство очікує від аудиту не лише підтвердження правильності цифр, а й незалежної оцінки того, чи працюють механізми управління ризиками, контролю та підзвітності (Power, 1997; OECD, 2024).

Відбувається поступовий перехід від моделі **financial assurance** до моделі **public trust assurance**, де аудит стає інструментом підтримки довіри до інституцій та процесів ухвалення рішень.

Ключовий висновок

Об'єктом аудиту стає не лише фінансова інформація, а й якість управління, стійкість організацій та здатність інституцій забезпечувати суспільну довіру.

OECD. (2024). OECD Public Governance Review Framework. Paris: OECD Publishing.

Power, M. (1997). The Audit Society: Rituals of Verification. Oxford University Press.

IIA. (2024). Global Internal Audit Standards. Lake Mary, FL: Institute of Internal Auditors.

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

Як змінюється регулювання аудиту в Європейському Союзі?

Після фінансової кризи 2008 року та корпоративних скандалів (Enron, Wirecard, Carillion) Європейський Союз суттєво реформував систему аудиторського нагляду.

Сучасна модель регулювання аудиту базується на трьох фундаментальних принципах.

Незалежність аудитора

- обмеження конфліктів інтересів;
- обмеження неаудиторських послуг;
- обов'язкова ротація аудиторських фірм для суб'єктів суспільного інтересу.

Незалежний публічний нагляд

- створення незалежних органів аудиторського нагляду;
- регулярні інспекції якості аудиту;
- система санкцій та дисциплінарних заходів.

Прозорість та підзвітність

- звіти про прозорість аудиторських фірм;
- посилення ролі аудиторських комітетів;
- підвищення відповідальності за якість аудиту.

У результаті аудит дедалі більше розглядається не як приватна професійна послуга, а як елемент системи економічного врядування та захисту суспільних інтересів.

Ключовий висновок

Європейська модель переходить від професійного саморегулювання до системи незалежного публічного нагляду за якістю аудиту.

Directive 2014/56/EU of the European Parliament and of the Council. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32014L0056>

Regulation (EU) No 537/2014 on statutory audits of public-interest entities. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32014R0537>

Committee of European Auditing Oversight Bodies (CEAOB). https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/auditing-and-auditors_en

Quick, R., Schmidt, F. (2018). Auditor Independence and Audit Quality. <https://doi.org/10.1080/09638180.2018.1511817>

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

Яким має бути аудит майбутнього?

Майбутня модель аудиту формується навколо концепції **Integrated Assurance**, яка поєднує фінансову, нефінансову, цифрову та управлінську інформацію.

Digital Audit

- аналіз великих масивів даних;
- безперервний аудит (continuous auditing);
- використання штучного інтелекту для виявлення аномалій і ризиків.

Sustainability Assurance

- незалежна перевірка ESG-звітності;
- підтвердження кліматичних показників;
- оцінка відповідності вимогам CSRD та ESRS.

Governance Audit

- оцінка корпоративного управління;
- аналіз систем внутрішнього контролю;
- оцінка управління ризиками та етичної культури.

Public Value Audit

- перевірка ефективності використання ресурсів;
- оцінка створення суспільної цінності;
- аналіз досягнення стратегічних результатів державної політики.

Особливої ваги набуває аудит результативності (performance audit), який оцінює не лише законність витрачання коштів, але й ефективність, економність та результативність діяльності організацій.

Ключовий висновок

Аудитор майбутнього підтверджуватиме не лише достовірність фінансових даних, а й якість управління, стійкість бізнес-моделі та здатність організації створювати суспільну цінність.

INTOSAI ISSAI 100. Fundamental Principles of Public-Sector Auditing.
<https://www.issai.org/pronouncements/issai-100-fundamental-principles-of-public-sector-auditing/>

European Commission. Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD).

https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en

EFRAG. European Sustainability Reporting Standards (ESRS).

<https://www.efrag.org/lab6>

IFAC & IAASB. International Standard on Sustainability Assurance (ISSA 5000).

<https://www.iaasb.org/focus-areas/sustainability-assurance>

Accountancy Europe. The Future of Audit and Assurance.

https://www.accountancyeurope.eu/wp-content/uploads/Future_of_Audit_and_Assurance_Discussion_Paper_1402.pdf

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

Майбутнє аудиту: від перевірки звітності до інституції довіри

Майбутнє аудиту визначається не технічним питанням «як перевіряти звітність», а стратегічним питанням **чи залишиться аудит релевантним для стейкхолдерів**. FEE прямо формулює ризик: професія може або чинити опір змінам і втратити значення, або прийняти інновації та очолити зміну ролі аудиту (Federation of European Accountants [FEE], 2014).

Традиційна модель аудиту була побудована навколо фінансової звітності. Її цінність полягала у підвищенні довіри до фінансових звітів. Але FEE підкреслює важливе обмеження: аудитор є лише одним елементом ширшого ланцюга корпоративної звітності. Якщо сама система звітності слабка, корпоративне управління неякісне, ризик-менеджмент формальний, а внутрішній контроль неефективний, навіть якісний аудит не здатний повністю компенсувати ці дефекти (FEE, 2014).

Тому майбутній аудит має рухатися у трьох напрямках:

1. Вища якість аудиту.

Якість аудиту більше не може зводитися до дотримання процедур. FEE критикує ризик “tick-the-box approach”, коли стандарти застосовуються механічно, а не через професійне судження та скептицизм. Ключовий зсув: від логіки **rules** до логіки **behaviour** (FEE, 2014).

2. Сильніша професійна етика.

Незалежність важлива, але її недостатньо. Майбутня модель має демонструвати також доброчесність, об’єктивність, професійну компетентність, належну ретельність і відповідальність перед суспільним інтересом (FEE, 2014).

3. Технологічна трансформація.

Big Data, автоматизоване тестування, аналітика повних масивів операцій і цифрові інструменти змінюють саму природу аудиторських доказів. Майбутній аудитор має розуміти не лише бухгалтерський облік, а й бізнес-моделі, інформаційні системи, ризики даних і технологічні процеси (FEE, 2014).

Ключовий висновок

Майбутнє аудиту полягає у переході від формальної перевірки звітності до ширшої функції забезпечення довіри до інформації, управління та інституцій.

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

Майбутнє надання впевненості: розширення меж професії

Основний зміст

Головна теза FEE полягає в тому, що професія занадто довго була зосереджена на обов'язковому аудиті фінансової звітності. Така модель більше не покриває реальні інформаційні потреби ринку, інвесторів, банків, регуляторів, суспільства та державного сектору (FEE, 2014).

Майбутнє надання впевненості має розвиватися за межами класичного statutory audit.

1. Нові форми аудиторської комунікації.

FEE наголошує, що стандартний формат аудиторського висновку “pass/fail” уже не задовольняє користувачів. Стейкхолдери очікують менше шаблонного тексту і більше інформації про суттєві ризики, ключові питання аудиту, припущення щодо безперервності діяльності та взаємодію аудитора з аудиторським комітетом (FEE, 2014).

2. Впевненість щодо нефінансової інформації.

Розвиток CSR, ESG та інтегрованої звітності створює попит на незалежне підтвердження не лише фінансових показників, а й управлінських, екологічних, соціальних і стратегічних даних. Це означає, що аудиторська професія має розвивати компетентності у сфері sustainability assurance, risk reporting та governance assurance (FEE, 2014).

3. Диференційовані послуги для різних типів організацій.

FEE підкреслює: “one size does not fit all”. Для малих і середніх підприємств можуть бути релевантними огляди, розширені огляди, погоджені процедури, добровільний аудит або консультаційні послуги щодо внутрішнього контролю та доступу до фінансування. Для великих компаній і PIEs актуальні assurance on risk reporting, internal compliance systems, ESG reporting та governance processes (FEE, 2014).

4. Публічний сектор як новий простір довіри.

У державному секторі майбутнє впевненості пов'язане з прозорою фінансовою звітністю, accrual-based accounting, аудитом ефективності та оцінкою якості публічного врядування. Це особливо важливо в умовах криз, дефіциту довіри та великих програм відновлення (FEE, 2014).

Ключовий висновок

Майбутнє assurance полягає у переході від вузької перевірки фінансової звітності до комплексної перевірки інформації, ризиків, управління, сталості та суспільної цінності.

Federation of European Accountants. (2014). The future of audit and assurance: Opening a discussion. FEE.

https://www.accountancyeurope.eu/wp-content/uploads/Future_of_Audit_and_Assurance_Discussion_Paper_1402.pdf

International Auditing and Assurance Standards Board. (2024). International Standard on Sustainability Assurance 5000: General requirements for sustainability assurance engagements.

International Federation of Accountants. <https://www.iaasb.org/publications/international-standard-sustainability-assurance-5000-general-requirements-sustainability-assurance>

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

Майбутнє аудиту надання впевненості

П'ЯТЬ ДРАЙВЕРІВ МАЙБУТНЬОГО ПРОФЕСІЇ

Релевантність | Якість | Добросесність | Прозорість | Інновації

ВІД ФІНАНСОВОГО АУДИТУ ДО КОМПЛЕКСНОГО НАДАННЯ
ВПЕВНЕНОСТІ ДЛЯ БІЗНЕСУ, ІНВЕСТИВІВ, ДЕРЖАВИ ТА СУСПІЛЬСТВА

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

ВИСНОВКИ ДЛЯ УКРАЇНИ: АУДИТ ЯК ІНФРАСТРУКТУРА ДОВІРИ

Європейські стандарти аудиту для відновлення, інвестицій та публічної підзвітності

ВІД ФОРМАЛЬНОГО КОНТРОЛЮ ДО ДОВІРИ

- аудит підтверджує достовірність інформації
- підвищує прозорість
- зміцнює довіру стейкхолдерів

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ АУДИТОРА

- ротація аудиторів
- обмеження неаудиторських послуг
- ефективний нагляд за професією

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТИ

- стандарти ЄС
- етика та незалежність
- assurance та governance
- цифрові компетентності

АУДИТ ЯК ІНФРАСТРУКТУРА ДОВІРИ

НОВІ НАПРЯМИ ASSURANCE

- ESG-звітність
- управління ризиками
- грантові кошти
- програми відновлення

АУДИТ ПУБЛІЧНОГО СЕКТОРУ

- аудит ефективності
- оцінка результативності
- суспільна цінність використання коштів

АУДИТОР НОВОГО ПОКОЛІННЯ

- стандарти ЄС
- етика та незалежність
- assurance та governance
- фінансова звітність
- ESG
- антикорупція
- управління ризиками
- аналітика даних

ДОВІРА

ІНВЕСТИЦІЇ

ВІДНОВЛЕННЯ

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ

СТАЛИЙ РОЗВИТОК

Україна має перейти від аудиту як формальної вимоги до аудиту як інфраструктури довіри для бізнесу, держави, донорів та суспільства.

Co-funded by
the European Union

СЕРТИФІКАТНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ КУРС

СТАНДАРТИ ЄС ТА ІНСТИТУЦІЙНА ІНФРАСТРУКТУРА АУДИТУ І НАДАННЯ ВПЕВНЕНОСТІ

2026

Заняття. 2 Логіка аудиту в системі демократичного
врядування

19.05.2026 15.30 EEST

Олег ПАСЬКО

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ!!!

ВЕБ СТОРІНКА проекту	https://projects.snau.edu.ua/eustrust/
Розклад занять	https://projects.snau.edu.ua/eustrust/wp-content/uploads/sites/8/2026/05/rozklad-2025-2026-sieav.pdf
Сторінка курсу	https://projects.snau.edu.ua/eustrust/navchalni-kursi/standarti-ies-ta-institucijna-infrastruktura-auditu-i-nadannja-vpevnenosti/
Команда проекту	https://projects.snau.edu.ua/eustrust/proiekt-ta-komanda/komanda-proiektu/